รายละเอียดการนำเสนอผลงานวิชาการสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพัทลุง

1. หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการส่งผลวิชาการประเภทต่าง ๆ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 แบบฟอร์มบทคัดย่อผลงาน

ประเภท Oral presentation

1. [ ] เรื่องเล่า 2. [ ] CQI (Clinic) 3.[ ] CQI (Non-Clinic)

4. [ ] R๒R 5. [ ] วิจัยฉบับสมบูรณ์

ประเภท Poster presentation

1. [/] นวัตกรรม/สิ่งประดิษฐ์ 2. [ ] CQI (Clinic) 3.[ ] CQI (Non-Clinic)

4. [ ] R๒R 5. [ ] วิจัยฉบับสมบูรณ์

ประเภท นำเสนอ แสดงภาพถ่าย

1. [ ] ในชุมชน 2. [ ] ในสถานบริการ

ประเภท นำเสนอ ฉายภาพยนต์

1. [ ] หนังสั้น

ประเภท หน่วยงาน

1. [/] รพ.สต./ ศสม. 2. [ ] รพช. 3.[ ] รพท./รพศ. 4. [ ] สสอ./สสจ.

ผลงานในสาขาสหวิชาชีพและด้านอื่นๆ

1.[ ] แพทย์ 2. [ ] ทันตแพทย์ 3. [ ] เภสัชกรรม 4. [ ] พยาบาล 5. [ ] คุ้มครองผู้บริโภค

6. [ ] วิทยาศาสตร์การแพทย์ 7. [ ] การส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม

8. [ ] บริหารสาธารณสุข/นโยบายสาธารณสุข/สาธารณสุขทั่วไป

9. [/] การแพทย์แผนไทย/การแพทย์ทางเลือก 10. [ ] ป้องกันและควบคุมโรค

การเสนอผลงาน

1. [/] ไม่เคยนำเสนอ เผยแพร่มาก่อน 2.[ ] เคยเผยแพร่ (พัฒนาต่อยอด)

3. [ ]ผลอันดับรางวัลที่ได้ของ สสจ-สสอ. /รพศ.-รพท. /รพช/รพ.สต.-ศสม.

3.1 [ ] ชนะเลิศ 3.2 [ ] รองฯ 1 3.3 [ ] รองฯ 2 3.4 [ ] ชมเชย

ชื่อเรื่อง “นวัตกรรม สมุนไพรรักษาแผลเรื้อรังของผู้ป่วยเบาหวาน”

ทีมผู้นำเสนอ

1) นางยุวดี กองมี แพทย์แผนไทยปฏิบัติการ วท.บ. การแพทย์แผนไทย

2) นายเผด็จ ศรีนวลขาว พนักงานสุขภาพชุมชน ปวช.

หน่วยงาน สอ.เฉลิมพระเกียรติฯบ้านควนปอม อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

มือถือ 080-6913020 E-mail. beau_ttm@hotmail.com

เนื้อหาโดยย่อ/บทคัดย่อ

นวัตกรรม สมุนไพรรักษาแผลเรื้อรังของผู้ป่วยเบาหวาน

นวัตกรรม สมุนไพรรักษาแผลเรื้อรังของผู้ป่วยเบาหวาน เป็นนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาผลการใช้สมุนไพรในการรักษาแผลเรื้อรังของผู้ป่วยเบาหวาน 2. เพื่อเป็นทางเลือกในการดูแลรักษาแผลเรื้อรังของผู้ป่วย 3. เพื่อเป็นการส่งเสริมการใช้สมุนไพรตามภูมิปัญญาท้องถิ่น เก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2560 ถึง กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ป่วยเบาหวานที่เป็นแผลเรื้อรังที่มารับการรักษาที่สถานีอนามัยเฉลิมพระเกียติฯบ้านควนปอม อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง จำนวน 4 คน ได้มาโดยความสมัครใจเข้าร่วมการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบประเมินผลการใช้สมุนไพรในการรักษาแผลเรื้อรังของผู้ป่วยเบาหวาน และประเมินความพึงพอใจ การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของสถานีอนามัยและสหวิชาชีพ รวมทั้งผู้ป่วยที่มารับบริการเพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในด้านการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ

ผลการศึกษา กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 50.75 ปี เพศ ชาย ร้อยละ 50 หญิง ร้อยละ 50 อาชีพ เกษตรกร ร้อยละ 75 การศึกษามัธยมศึกษาร้อยละ 75 สถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 100 ชนิดของแผลเป็นแผลอักเสบติดเชื้อ ร้อยละ 75 และแผลเย็บที่มีการติดเชื้อแล้วแผลแยก ร้อยละ 25ตำแหน่งแผลที่เท้า ร้อยละ 75 และและตำแหน่งแผลที่ขา ร้อยละ 25 สาเหตุมาจากการการอักเสบตัดขาและตัดนิ้วเท้า นิ้วพุพอง และแผลเสียดสีกับรองเท้า จากผลการรักษา พบว่า แผลมีแนวโน้มการหายเป็นไปในทางบวก ขนาดแผล กว้าง 1.5 ซม.×ยาว 1.5 ซม. × ลึก 10.5ซม. (ขนาดเล็กสุด) - กว้าง 7 ซม.×ยาว 1 ซม. × ลึก 0.3 ซม. (ขนาดใหญ่สุด) ใช้เวลารักษา 20 - 28 วัน ระดับความพึงพอใจผู้รับบริการมีความพึงพอใจและมีความเห็นว่านวัตกรรมมีความเหมาะสม/สะดวก ระดับดีมากที่สุด ร้อยละ 75 ด้านลดการอักเสบติดเชื้อของแผล/คุ้มค่า/ มีประสิทธิภาพ ระดับดีมาก ร้อยละ 50 และระดับดีมากที่สุด ร้อยละ 50 ด้านปลอดภัย ไม่มีภาวะแทรกซ้อน ระดับดีมากที่สุด ร้อยละ 100 ด้านสวยงาม น่าใช้งาน ระดับดีมาก ร้อยละ 50 นอกจากนี้ความพึงพอใจในส่วนผู้รับบริการสามารถหาวัสดุในท้องถิ่นมาผลิตและดูแลตนเองได้ ระดับดีมาก ร้อยละ 75 จากผลการศึกษาดังกล่าวเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยได้มีการขยายผลสู่ชุมชนและเครือข่ายในการรักษาผู้ป่วยเบาหวานที่เป็นแผลเรื้อรัง โดยผ่านทางเวทีการประชุมเครือข่ายสุขภาพต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมการใช้สมุนไพรตามภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ป่วยหรือญาติ และผู้เกี่ยวข้องสามารถผลิตใช้เองได้ด้วยสมุนไพรที่มีอยู่ในท้องถิ่น และเป็นลดค่าใช้จ่ายในการดูแลแผลของผู้ป่วยอีกด้วย

ชื่อผลงาน “นวัตกรรม สมุนไพรรักษาแผลเรื้อรังของผู้ป่วยเบาหวาน”

1. ชื่อหน่วยงาน สถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติฯ บ้านควนปอม อ.ป่าบอน จ.พัทลุง

2. ทีมผู้นำเสนอผลงาน

1) นางยุวดี กองมี แพทย์แผนไทยปฏิบัติการ สอ.เฉลิมพระเกียรติฯบ้านควนปอม

2) นายเผด็จ ศรีนวลขาว พนักงานสุขภาพชุมชน สอ.เฉลิมพระเกียรติฯบ้านควนปอม

4. บทนำ

4.1 ประเภทนวัตกรรม สมุนไพรรักษาแผลเรื้อรังของผู้ป่วยเบาหวาน เป็นนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการใช้สมุนไพรตามภูมิปัญญาท้องถิ่น ฟื้นฟูศาสตร์การรักษาด้วยสมุนไพร

4.2 แนวคิดของนวัตกรรม

เบาหวานเป็นภาวการณ์เจ็บป่วยที่กำลังคุกคามต่อสุขภาพของประชาชนทั่วโลกรายงานสถิติสุขภาพทั่วโลกปี 2555 ขององค์การอนามัยโลก พบว่า1ใน10 ของประชาชนในวัยผู้ใหญ่เป็นโรคเบาหวาน ในปี 2543 มีผู้เป็นเบาหวาน 1.5 ล้านคน และจะเพิ่มเป็น 3 ล้านคนในปี 2573[1] จากรายงานสถิติสาธารณสุขประเทศไทย พบว่า มีผู้ป่วยด้วยเบาหวานเข้าพักรักษาตัวในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข เพิ่มขึ้นจาก จำนวน 607,828 ครั้ง คิดเป็นอัตราป่วยเท่ากับ 954.2 ต่อแสนประชากร ในปี 2553 เป็นจำนวน 698,720 ครั้ง คิดเป็นอัตราป่วยเท่ากับ 1081.2 ต่อแสนประชากรในปี2556 และมีอัตราการตายจากเบาหวานในปี 2553 เพิ่มขึ้นจาก 10.8 ต่อแสนประชากร เป็น 14.9 ต่อแสนประชากร ในปี 2556[2] นอกจากนี้ยังพบว่าปัญหาแผลในผู้ที่เป็นเบาหวาน เป็นภาวะแทรกซ้อนที่เป็นอันตราย และก่อให้เกิดความรุนแรงได้จากการไม่หายของแผล เป็นภาวะแทรกซ้อนที่เกิดตามมาจากภาวะแทรกซ้อนของหลอดเลือดส่วนปลาย และระบบประสาทส่วนปลายเสื่อม และหากเป็นบริเวณเท้าจะนำไปสู่การถูกตัดขา (Amputation) ในผู้เป็นเบาหวานทั้งในระดับประเทศและระดับโลก องค์การอนามัยโลกคาดการณ์ว่าในปี ค.ศ. 2025 จะมีผู้เป็นเบาหวานประมาณ 90 ล้านคนทั่วโลกเกิดภาวะระบบปลายประสาทเสื่อมจากเบาหวาน ซึ่งเป็นภาวะแทรกซ้อนที่พบได้บ่อยที่เท้าของผู้เป็นเบาหวาน แผลที่เท้าจะเป็นทางนำเชื้อโรคเข้าสู่ร่างกาย ทั้งนี้มีรายงานว่าผู้เป็นเบาหวานและมีแผลที่เท้าเกิดการติดเชื้อที่แผลร้อยละ 50 [3] ซึ่งการติดเชื้อนี้นำไปสู่การตัดขามากถึงร้อยละ 84 ซึ่งการดูแลผู้ป่วยที่เป็นเบาหวานและมีภาวะแทรกซ้อนล้วนแต่ส่งผลต่อค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพที่เพิ่มขึ้น โดยมูลค่าใช้จ่ายในการรักษาผู้ป่วยเบาหวานของประเทศไทยคิดเป็นเป็นเงิน 3.5-8.4 หมื่นล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 4.5-18 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด

ประเทศไทยมีการนำศาสตร์การแพทย์แผนไทย (Thai tradition Medicine) มาเป็นทางเลือกและผสมผสานเป็นส่วนหนึ่งในการรักษาโรคของระบบสุขภาพ ซึ่งรัฐบาลและกระทรวงสาธารณสุขได้มีนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในการสนับสนุนศาสตร์ด้านการแพทย์แผนไทยให้

เป็นทางเลือกหนึ่งในการรักษาดูแลสุขภาพ โดยเริ่มมีการกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติตั้งแต่ ฉบับที่ 4 จนถึงฉบับที่ 11 ปัจจุบัน (พ.ศ.2555-2559)[4] ดังนั้นการดูแลแบบผสมผสานจึงเป็นทางเลือกหนึ่งของผู้ป่วยในการดูแลสุขภาพของผู้ป่วยเพื่อควบคุมโรคและจัดการอาการต่างๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งปัจจุบันได้รับความนิยมมากขึ้น ซึ่งวิธีการเหล่านี้ล้วนเป็นภูมิปัญญาซึ่งใช้สืบเนื่องต่อกันมามีความสอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรมอย่างแนบแน่น การแก้ปัญหาสุขภาพต้องอาศัยวิธีการหลายวิธีประกอบกัน ซึ่งมีอาการของโรคบางอย่าง การรักษาต้องใช้วิธีการผสมผสานรูปแบบวิธีการดั้งเดิมร่วมด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิธีการดูแลสุขภาพแบบดั้งเดิมนั้น ยังมีประโยชน์มากและเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญยิ่ง และการรักษาแผลเรื้อรังของผู้ป่วยเบาหวานเป็นการรักษาอาการบาดเจ็บชนิดหนึ่งที่ยังคงต้องหาวิธีการรักษาให้แผลหายขาดหรือไม่ให้แผลนั้นรุกรามมากไปกว่าเดิม โดยเฉพะแผลที่เกิดจากอาการของโรค ซึ่งส่วนใหญ่ในปัจจุบันจะใช้วิธีรักษาแบบสมัยใหม่มีทั้งการตัดแต่งแผลร่วมด้วย แผลเบาหวานอาจเกิดอาการอักเสบ มีเนื้อตาย รักษาแผลเป็นปีๆ ก็ยังไม่หาย การรักษาแผลเรื้อรังของผู้ป่วยเบาหวานจึงปัญหาที่สำคัญและเป็นสิ่งที่ต้องศึกษาค้นคว้า พัฒนาต่อไป ดังนั้นสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติฯบ้านควนปอม จึงได้คิดค้นนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ “สมุนไพรรักษาแผลเรื้อรังของผู้ป่วยเบาหวาน” เพื่อศึกษาผลการใช้สมุนไพรในการรักษาแผลเรื้อรังของผู้ป่วยเบาหวาน เป็นทางเลือกในการดูแลรักษาผู้ป่วย การส่งเสริมการใช้สมุนไพรตามภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งนี้เป็นประโยชน์ในการเผยแพร่ สู่ชุมชนให้ผู้ป่วยหรือญาติ และผู้เกี่ยวข้องสามารถผลิตใช้เองได้ด้วยสมุนไพรที่มีอยู่ในท้องถิ่น

4.3 วัตถุประสงค์นวัตกรรม

1. เพื่อศึกษาผลการใช้สมุนไพรในการรักษาแผลเรื้อรังของผู้ป่วยเบาหวาน
2. เพื่อเป็นทางเลือกในการดูแลรักษาแผลเรื้อรังของผู้ป่วย
3. เพื่อเป็นการส่งเสริมการใช้สมุนไพรตามภูมิปัญญาท้องถิ่น

5.วิธีการดำเนินการ

5.1 รูปแบบกิจกรรม/กระบวนการ

- ประชุมคณะทำงาน เพื่อวางแผนและกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน และประสานงานกับสหวิชาชีพ เพื่อชี้แจงรายละเอียด และขอความร่วมมือในการดำเนินการ
- จัดเตรียม สมุนไพรที่เป็นส่วนประกอบ ของนวัตกรรมรักษาแผลเรื้อรังของผู้ป่วยเบาหวาน” และทำการศึกษาสมุนไพร ประเมินความพร้อมด้านทรัพยากร ทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพก่อนดำเนินการ
- จัดทำนวัตกรรม โดยเริ่มแปรรูปสมุนไพร ซึ่งประกอบด้วยน้ำผึ้งและว่านหางจระเข้ ที่ผ่านการผลิตโดยเจ้าหน้าที่แพทย์แผนไทย ซึ่งมีส่วนผสมของน้ำผึ้งจำนวน 15 ซีซีและว่านหางจระเข้จำนวน 15 กรัม ที่ผ่านการปอกเอาเฉพาะเนื้อวุ้นที่สะอาด นำสมุนไพรทั้งสองชนิดมาปั่นให้เป็นเนื้อเดียวกัน แล้วจึงนำทาแผล บรรจุใส่ขวด และติดฉลาก พร้อมกำหนดวันผลิต -หมดอายุ

- นำนวัตกรรม มาใช้ในกลุ่มเป้าหมาย พร้อมติดตามผลการรักษา ทั้งนี้การเก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้แบบประเมินผล นวัตกรรมการใช้สมุนไพรในการรักษาแผลเรื้อรังของผู้ป่วยเบาหวาน
- ประเมินผลการดำเนินการและสรุปผลการดำเนินงานนวัตกรรม

5.2 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม/พัฒนาใช้นวัตกรรม

- ดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ป่วยเบาหวานที่เป็นแผลเรื้อรังที่มารับการรักษาที่สถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติฯบ้านควนปอม อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง จำนวน 4 คน ซึ่งมีเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1. ผู้ป่วยต้อง ได้รับการตรวจวินิจฉัย ว่าเป็นแผลที่เกิดจากโรคเบาหวานโดยพยาบาลวิชาชีพ 2. ผู้ป่วยมีความสมัครใจเข้าร่วมการศึกษา
- ดำเนินการ ใช้นวัตกรรมในกลุ่มผู้ป่วยที่เข้าร่วมการศึกษาทดลอง ซึ่งการศึกษานี้ใช้วิธีการทำแผลคล้ายการทำแผลด้วยวิธีการแพทย์แผนปัจจุบันโดยทั่วไป ด้วยการเช็ดรอบแผลด้วยแอลกอฮอล์ และเช็ดทำความสะอาดภายในแผลด้วย Normal Saline ต่อจากนั้นนำผ้าก็อซ หนึ่งแผ่นที่คลุกกับ ที่ นวัตกรรมสมุนไพร วางแปะไปบนแผล แล้วปิดตามด้วยก็อซผืนอื่น ๆ ตามปกติ
- มีการประเมินผลนวัตกรรม ผ่านเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบประเมินผลการใช้สมุนไพรในการรักษาแผลเรื้อรังของผู้ป่วยเบาหวาน ประกอบด้วย 1) ข้อมูลทั่วไปผู้ป่วยกลุ่มตัวอย่าง 2) ผลการรักษาแผลผู้ป่วยกลุ่มตัวอย่าง 3) การประเมินความพึงพอใจของนวัตกรรม สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของสถานีอนามัยในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีการนัดหมายผู้ป่วยเบาหวานที่เป็นแผลเรื้อรังในกลุ่มตัวอย่างมาทำการล้างแผลที่สถานีอนามัย ติดต่อกันทุกวันเป็นเวลา 1 เดือน ทำการสอบถาม ประเมินการรักษาและการหายของแผลร่วมกับพยาบาลวิชาชีพและทีมสหวิชาชีพ บันทึกข้อมูลลงในแบบประเมินผลการใช้สมุนไพรในการรักษาแผลเรื้อรังของผู้ป่วยเบาหวานจนกระทั่งแผลหาย ในด้านการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- การต่อยอดและขยายผล สถานีอนามัยได้มีการขยายผลสู่ชุมชนและเครือข่ายในการรักษาผู้ป่วยเบาหวานที่เป็นแผลเรื้อรัง โดยผ่านทางเวทีการประชุมเครือข่ายสุขภาพต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมการใช้สมุนไพรตามภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ป่วยหรือญาติ และผู้เกี่ยวข้องสามารถผลิตใช้เองได้ด้วยสมุนไพรที่มีอยู่ในท้องถิ่น และเป็นลดค่าใช้จ่ายในการดูแลแผลของผู้ป่วยอีกด้วย

5.3 ระยะเวลาดำเนินการ

1 ธันวาคม พ.ศ. 2560 ถึง 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561

6. ผลการดำเนินงาน

6.1 ผลลัพธ์การพัฒนา นวัตกรรมสมุนไพรรักษาแผลเรื้อรังเบาหวาน

สามารถนำมารักษาแผลเรื้อรังได้ผลดี มีการพัฒนาบรรจุใส่ขวด ขนาด 30 มิลลิลิตร
พร้อมติดฉลากวันผลิตหมดอายุ สำหรับพร้อมใช้งาน และมีความสวยงาม
ซึ่งมีราคาต้นทุนการผลิตเพียงขวดละ 8 บาท ในขนาด 30 มิลลิลิตร
สามารถใช้งานได้ 1-3 ครั้งแล้วแต่ขนาดแผล

6.2 การประเมินผล จากผลการศึกษาคุณลักษณะทางประชากร พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 50.75 ปี เพศ ชาย ร้อยละ 50 หญิง ร้อยละ 50 อาชีพเกษตรกร ร้อยละ 75 การศึกษามัธยมศึกษาร้อยละ 75 สถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 100 ชนิดของแผลเป็นแผลอักเสบติดเชื้อ ร้อยละ ๗๕ และแผลเย็บที่มีการติดเชื้อแล้วแผลแยก ร้อยละ 25 ตำแหน่งแผลที่เท้า ร้อยละ 75 และและตำแหน่งแผลที่ขา ร้อยละ 25 สาเหตุมากจาการการอักเสบตัดขาและตัดนิ้วเท้า นิ้วพุพอง และแผลเสียดสีกับรองเท้า

จากผลการรักษา พบว่า ขนาดแผล กว้าง 1.5 ซม.×ยาว 1.5 ซม. × ลึก 0.5 ซม. (ขนาดเล็กสุด) - กว้าง 7 ซม.×ยาว 1 ซม. × ลึก 0.3 ซม.(ขนาดใหญ่สุด) ใช้เวลารักษา 20-28 วัน ทุกแผลมีแนวโน้มการหายเป็นไปในทางบวก พบว่าไม่มีการติดเชื้อเกิดภาวะแทรกซ้อน แผลหายเร็ว ซึ่งมีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการหายของแผลจำแนกตาม เพศ อายุ สาเหตุ ชนิดของแผลเรื้อรัง ตำแหน่งของ แผล ขนาดแผล และจำนวนวันที่รับการรักษา

ผู้ป่วยรายที่	เพศ	อายุ (ปี)	สาเหตุ	ชนิดของแผลเรื้อรัง	ตำแหน่งของแผล	ขนาดแผล	จำนวนวันที่รับการรักษา
1	ชาย	51	แผลจากการตัดขา	แผลเย็บที่มีการติดเชื้อแล้วแผลแยก	ขา	กว้าง 7 ซม.×ยาว 1 ซม. × ลึก 0.3 ซม.	28วัน
2	ชาย	38	แผลเสียดสีกับรองเท้า	แผลอักเสบติดเชื้อ	นิ้วกลางข้างเท้าซ้าย	กว้าง 3 ซม.×ยาว 1ซม. × ลึก 0.3 ซม.	22วัน
3	หญิง	54	แผลจากการตัดนิ้วเท้าอักเสบแดง	แผลอักเสบติดเชื้อ	นิ้วหัวแม่เท้าด้านขวา	กว้าง 2 ซม.×ยาว 1.5 ซม. × ลึก 0.4ซม.	25 วัน
4	หญิง	60	นิ้วพุพอง	แผลอักเสบติดเชื้อ	ด้านหลังนิ้วหัวแม่เท้าด้านขวา	กว้าง 1.5 ซม.×ยาว 1.5 ซม. × ลึก 0.5ซม.	20 วัน

อภิปรายผลการศึกษา

การใช้สมุนไพรในการรักษาแผลเรื้อรังของผู้ป่วยเบาหวาน หลังจากรักษา พบว่า การหายของแผลทุกแผลมีแนวโน้มเป็นไปในทางบวก ทั้งหมด 4 คน แผลหายดี เป็นผลมาจากการรักษาด้วยส่วน ผสมของสมุนไพร ได้แก่ น้ำผึ้งและว่านหางจระเข้ ซึ่งจากการศึกษาน้ำผึ้ง พบว่า น้ำผึ้ง สามารถฆ่าเชื้อแบคทีเรียได้หลายชนิด เช่น E. coli, Salmonella, Helicobacter รวมทั้ง Methicillin-resistant Stapphylococcus aureus (MRSA) อีกทั้งช่วยเร่งการหายของแผล โดยน้ำผึ้ง จะกระตุ้นการเจริญเติบโตของเซลล์บุผิวหนัง ซึ่งสร้างผิวใหม่ขึ้นมาปกคลุมบริเวณบาดแผลที่ได้รับการรักษา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของประเทศ นิวซีแลนด์และออสเตรเลีย ที่มีรายงานทางการแพทย์ว่ามีการใช้น้ำผึ้งได้ ผล น้ำผึ้งนำมาใส่แผลเชื่อกันว่าความเข้มข้นของน้ำผึ้งและความเป็นกรดเป็นปัจจัยทำให้แบคทีเรีย ตาย แต่ในความเป็นจริงมีสารน้ำจาก raw surface ของแผลออกมาเจือจางความเข้มข้นของน้ำผึ้งตลอด เวลา เมื่อน้ำผึ้งสลายตัวสิ่งที่เกิดขึ้นคือ hydrogen peroxide ซึ่งเป็นสารที่ช่วยฆ่าแบคทีเรียอีกด้วย[5] นอกจากนี้สมุนไพรว่านหางจระเข้ เป็นสมุนไพรพื้นบ้านของไทยที่ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลาย พบว่ามีสารสำคัญในการออกฤทธิ์สมานแผลคือ aloctin A และ aloctin B สารสำคัญในการออกฤทธิ์ลดการอักเสบ คือ aloctin A, veracylglucan B และ C และ bradykininase[6] รายงานผลทางชีววิทยา (biological activity) ของส่วนวุ้นของว่างจระเข้มากมาย เช่น มีผลเพิ่มความชุ่มชื้นบริเวณผิวหนัง ลดการเกิดผื่นอักเสบ มีผลต้านเชื้อแบคทีเรีย เชื้อรา และต้านการอักเสบและส่งเสริมการหายของแผลบริเวณผิวหนัง นอกจากนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Asima Banu และคณะ[7] ทำการศึกษาประสิทธิภาพของเจลว่านหางจระเข้สดต่อการรักษาแผลติดเชื้อที่ขา พบว่ากลุ่มผู้ป่วยที่มีการใช้ว่านจระเข้ รักษาแผลติดเชื้อ จำนวนทั้งหมด 30 ราย มีการระดับเจริญเติบโตของแบคทีเรียลดลง ภายใน 11 วันจำนวน 28 ราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

6.3 ผลลัพธ์ของนวัตกรรม

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจ นวัตกรรม สมุนไพรรักษาแผลเรื้อรัง

การประเมินผลนวัตกรรม	ความพึงพอใจ				
	1	2	3	4	5
ความเหมาะสม/สะดวก	0	0	0	25%	75%
ลดการอักเสบติดเชื้อของแผล/คุ้มค่า/ มีประสิทธิภาพ	0	0	0	50%	50%
ปลอดภัย ไม่มีภาวะแทรกซ้อน	0	0	0	0	100%
สวยงาม น่าใช้งาน	0	0	25%	50%	25%
ผู้รับบริการสามารถหาวัสดุในท้องถิ่นมาผลิตและดูแลตนเองได้	0	0	0	75%	25%
รวมคะแนน	0	0	5%	40%	55%

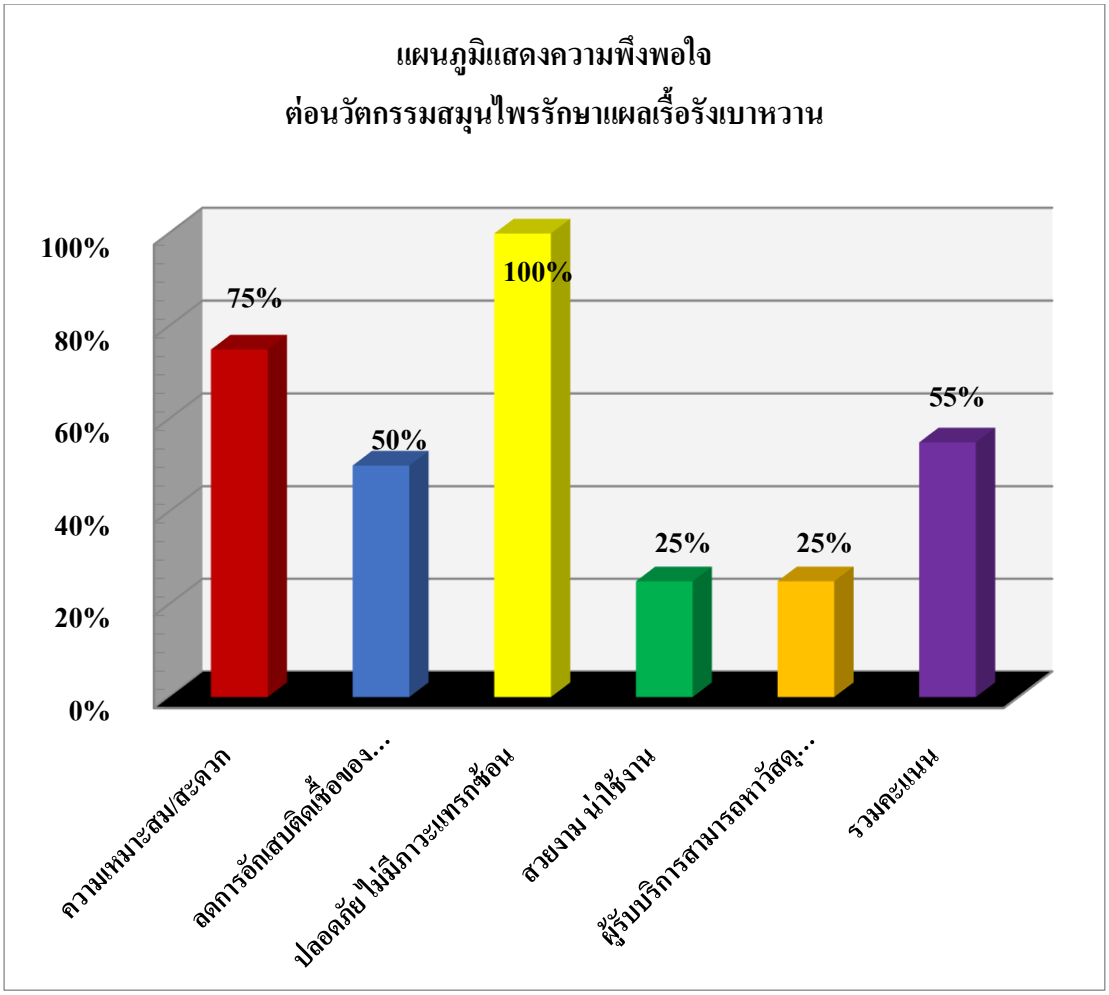

6.4 ผลลัพธ์เชิงเศรษฐกิจ

1. นำมาเป็นทางเลือกในการดูแลรักษาแผลเรื้อรังของผู้ป่วยเบาหวาน รวมทั้งแผลเรื้อรังจากสาเหตุอื่นๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. เป็นการส่งเสริมการใช้สมุนไพรตามภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นสมุนไพรที่หาได้ง่าย ต้นทุนต่ำ ผลิตได้เอง มีความปลอดภัย ลดการใช้สารเคมี

7.สรุปบทเรียนที่ได้รับ

7.1 ปัญหาหรือความท้าทายที่เกิดขึ้น

- ในการผลิตข้อจำกัดในเรื่องสมุนไพรอายุการใช้งานที่สั้นและบูดง่าย แต่ผู้ศึกษา จึงพยายามแก้ปัญหาโดย ผลิตในปริมาณจำกัด และปรับให้มีการแช่ในตู้เย็น เพื่อยืดระยะการใช้งาน จะมีอายุการใช้งานได้ 7 วัน

7.2 ข้อเสนอแนะ

- ควรมีการทำผลิตภัณฑ์ทดแทนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจำเป็นต้องใช้งบประมาณในการจัดทำ จึงควรหาผู้สนับสนุนหรือทำการจัดทำเพื่อจำหน่ายให้หน่วยงานอื่นๆ เพื่อเป็นการสร้างรายได้เพิ่มให้แก่ผู้ผลิต

7.3 การประยุกต์ใช้

- มีการพัฒนาขยายผลสู่ชุมชนในการรักษาผู้ป่วยเบาหวานที่เป็นแผลเรื้อรัง โดยผ่านทางเวทีการประชุมเครือข่ายสุขภาพต่างๆ แก่รพ.สต.ใกล้เคียง รพ.ชุมชน และอบต.เป็นต้น
- มีการนำนวัตกรรม ประชาสัมพันธ์ สอน สาธิตในโรงเรียนผู้สูงอายุ ชมรมอสม. และผู้ป่วยหรือญาติ ส่งเสริมการใช้สมุนไพรตามภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ป่วยหรือญาติ และผู้เกี่ยวข้องสามารถผลิตใช้เองได้ด้วยสมุนไพรที่มีอยู่ในท้องถิ่น และเป็นลดค่าใช้จ่ายในการดูแลแผลของผู้ป่วยอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

1. World Health Organization. Prevalence of diabetes worldwide. USA.[online] 2018.[cited 2018 Feb. 28] Availablefrom:URL.http:// www.WHO.Country and regional data.htm.
2. สำนักโรคไม่ติดต่อ.รายงานประจำปี2557.สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. กรุงเทพฯ:โรคพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์ ; 2557.
3. Lavery, L. A., Armstrong, D. G., Wunderlich, R. P., Boulton, A. J. M., & Tredwell, J. L. Diabetic foot syndrome: Evaluating the prevalence and incidence of foot pathology in Mexican Americans and non-Hispanic whites from a diabetes disease management cohort. Diabetes Care ;2003 ; 26, 1435-1438.
4. เฉลิมเกียรติ แก้วหอม. สรุปสาระสาคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555-2559) [online]2018.[cited 2018 Feb. 6] Availablefrom:URL.http:// sukanrat blogspot.com /2012 /09/11-2555-2559.html.
5. ประกอบ ผู้วิบูลย์สุข.. อนาคตอันแสนหวานของน้ำผึ้ง. คลินิก ; 2543 ;16(12):893-896.
6. สำนักงานข้อมูลสมุนไพร คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.สมุนไพรในสาธารณสุขมูลฐาน “ว่านหางจระเข้” [online]2018.[cited 2018 Feb. 28] Availablefrom:URL http:/www.medplant.mahidol.ac.th/pubhealth/index.asp.
7. Asima Banu, Sathyanarayana BC, Goura Chattannavar. Efficacy of fresh AloeVera gel against multi-drug resistant bacteria in infected leg ulcers. Australasian Medical Journal AMJ;2012;5,6,305-309.

ภาพประกอบการศึกษา

ก่อนการรักษา **หลังการรักษา**